

Teatrul de Operetă

SPUNE, INIMIOARĂ, SPUNE

de Elly Roman

Stagiunea Operetei s-a deschis cu o partitură de tîlc: Spune inimioară, spune nu e numai o nouă contribuție originală în domeniu, nu e numai o prezență omagială (eroul fiind un înaintaș al culturii române, poetul, filologul și omul politic Ienăchiță Văcărescu), ci și — zicem noi — o replică peste ani la tendințele de promovare a „luminii” în limba și cultura românească din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea. O acoladă în timp, care unește eforturile excepționale ale celor mai progresiști cărturari din trecut, de a afirma și a pune bazele ideologico-organizatorice a unei culturi naționale, cu strădaniile multilaterale actuale de a dezvolta, de pe baze constituite, o cultură superioară din toate punctele de vedere — cultura celui mai înalt umanism — cultura socialistă. O acoladă care unește primele manifestări iluministe cu marele avînt al luminilor pe care l-au luat manifestările recente la noi, sub semnul unui program riguros și îndrăzneț. Tilcul e astfel un act programatic pentru acest colectiv, care și-a propus înnoiri și restructurări substanțiale. Nu știm exact în ce direcții și cît se vor releva aceste înnoiri, n-avem deocamdată indicii privind o altă opțiune repertorială ambițioasă din palmaresul original — decît reluarea, în repertoriul permanent, a unor titluri respectabile precum *Lăsați-mă să cînt*, *Ana Lugojana*, *Plutașul de pe Bistrița*, *Se mărită fetele*, *Soarele Londrei* (de existența altor titluri, aparținînd unor compozitori ca *Viorel Dobos*, *Radu Șerban* și alții rămînd să luăm cunoștință în continuare de la radio, din recitaluri sporadice, din mărturii).

Autorii și-au denumit spectacolul „musical-operetă”, ceea ce ne îndeamnă și pe noi la prudență, urmînd a nu ne așina prea mult pe teritorii critice privind convențiile genului (care? — cînd e și una și alta?), dar nici a acorda mult credit unor circumstanțe (de ce? — cînd nu e nici

una, nici alta?). Sigur, am fi preferat o delimitare precisă, tradiția de operetă însușind cîteva stagii bune la noi, cîtă vreme musicalul se află în faza de totală aproximație. Dar și așa definită cum e, adică nedefinită, reprezentăția se poate aprecia după cîteva trăsături, bune și rele, care o caracterizează. Mai întîi, un suflu general mobilizator — autorii reușind să pună în valoare elementul dinamic care le ilustrează tema, și anume conflictul în care se angajează Ienăchiță Văcărescu și boierii români patrioți, cu tendințele conservatoare ale domnitorului Moruzzi. În urmărirea acestui conflict, autorii au schematizat chiar la un moment dat, compensînd subțierea liniilor cu amplexarea patosului muzical. Apoi, o broderie multilateral colorată — de linii și destine, pe fondul cărora se țin raporturi, se nasc și mor idile, seînteiază spirite: Dramaturgie vorbind, nu e încă ordine în această broderie, se deschide o paletă cu multe fațete, care se însinuează prin acumulare și nu prin adîncire de relații, eroul n-are realmente un drum personal prin ea, ci mai degrabă unul a-personal — dar asta, numai dramaturgie vorbind, pentru că, aflîndu-ne pe jumătate într-un musical, se poate să se întîmple și așa (libretul: *Viorica Arghirescu* și *Radu Costăchescu*). Însfîșit, o expresie constant modernă — și aici, mai mult decît libretul, contribuie partitura experimentatului compozitor *Elly Roman*. Ea are o mișcare grațioasă și impetuoasă, unduirii lirice și ritm contemporan, nu urmărește cu tot dinadinsul autohtonizarea în timp și epocă, ci e un arpeggiu pe elementele noi, dinamice și detașate ale ambianței de astăzi. Partitura are culoare, sprinteneală și volum. Poate că n-are răsunset — dar asta e altă poveste.

Am reținut o voce caldă, cu un timbru plăcut și uneori impunător la operetă: tenorul *Cornel Rusu*, de la Teatrul de Operă și Balet (Ienăchiță Văcărescu). O calitate optimă pe aici: cîntărețul știe să și joace, ceea ce face firești și sensibile multe scene care-i relevă prezența. De apreciat, de asemenea, profunzimea — dar nu și volumul vocal — al unei cîntărețe ca *Stefi Pirvulescu* (Maria), precizia și prestanța *Luciei Roic* (Zoe), naturalețea *Constanței Cîmpeanu* (Ecaterina). De reținut, exuberanța în joc a *Vali-ei Niculescu* (Pitulicea). Și ceva din efectul insinuant al trecerii lui *Iancu Groza* (Moruzzi) prin scenă și prin note. De semnalat — cred că nu pentru prima dată: superficialitatea dicției, suprapunerea volumului orchestral celui vocal, proliferarea unor atitudini fals convenționale și aproximative în interpretarea individuală și de ansamblu. Și poate că mai sînt și altele, și bune și rele — dar noi ne oprim aici, considerînd că am spus esențialul și că stagiunea — cu înnoirile și restructurările ei — e abia la început.

C. Paraschivescu